

Legal update

Říjen 2022

Weinhold Legal

Obsah

Aktuality v legislativě

Novela zákona o provádění mezinárodních sankcí

Zákon o zvláštních důvodech pro zastavení exekuce

Změna nařízení vlády o podmínkách ochrany zdraví při práci

Aktuality v judikatuře

Forma smlouvy o smlouvě budoucí kupní týkající se nemovitosti

Převod směnky na řad a její předání nabyvateli

Informace uvedené v tomto bulletinu jsou prezentovány na základě našeho nejlepšího přesvědčení a poznatků získaných v době, kdy byl tento text dán do tisku. Nicméně, konkrétní informace vztahující se k tématům uvedeným v tomto bulletinu by měly být konzultovány dříve, než na jejich základě bude učiněno jakékoliv rozhodnutí.

Bankovníctví, finance a pojišťovnictví:

Daniel Weinhold, Václav Štraser

ESG – Firemní udržitelnost

Tereza Hošková

Fúze a akvizice:

Daniel Weinhold, Václav Štraser

Insolvence a restrukturalizace:

Zbyšek Kordač, Jakub Nedoma

IT, media, telekomunikace:

Martin Lukáš, Jakub Nedoma, Michal Przcetek

Nemovitosti:

Pav Younis, Václav Štraser

Ochrana osobních údajů:

Martin Lukáš, Tereza Hošková, Daša Aradská

Pracovní právo:

Eva Procházková, Anna Bartůňková, Daša Aradská

Slovenské právo:

Tomáš Čermák, Karin Konečná

Správa rodinného majetku:

Milan Polák, Zbyšek Kordač, Michaela Koblasová

Soudní a rozhodčí řízení: Milan Polák, Zbyšek Kordač, Anna Bartůňková, Michaela Koblasová, Michal Švec

Soutěžní právo / právo EU:

Tomáš Čermák, Jana Duchoňová

Start-upy a venture kapitál:

Pav Younis, Martin Lukáš, Jakub Nedoma, Michal Švec

Veřejné zakázky a veřejný prostor:

Martin Lukáš, Tereza Hošková, Monika Švaříčková

Aktuality v legislativě

Novela zákona o provádění mezinárodních sankcí

Dne 1. září 2022 nabyl účinnosti zákon č. 240/2022 Sb., kterým se mění zákon č. 69/2006 Sb., o provádění mezinárodních sankcí, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

Důvodová zpráva přibližuje, že tato rozsáhlá novela především reaguje na aktuální situaci při provádění mezinárodních sankcí vyplývajících zejména z přímo použitelných předpisů EU. Dosud poměrně krátký zákon totiž mohl místy působit matoucím způsobem, neboť směřoval ustanovení, která mají obecnou platnost, s ustanoveními, jež se týkají ryze mezinárodních sankcí, které nenavazují na přímo použitelné předpisy EU. Změny se týkají například provádění vnitrostátních sankčních opatření, rozhodovací činnosti Finančního analytického úřadu (FAÚ) a získávání informací pro jeho rozhodovací činnost, působnosti orgánů Celní správy České republiky či správy majetku, na který se sankce vztahují, omezení nakládání s ním a jeho prodeje.

Zákonem byl rovněž novelizován zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek (ZZVZ). Zadavatel tak nově nesmí v průběhu zadávacího řízení poskytovat účastníkům ceny nebo platby, pokud by jejich udělení bránilo mezinárodní sankce.

Podmínkou pro výběr dodavatele je nyní také absence důvodů pro zákaz zadání veřejné zakázky podle nového ustanovení § 48a ZZVZ. Ten vymezuje procesní postup zadavatele v situaci, kdy na konkrétního účastníka zadávacího řízení dopadají mezinárodní sankce přijaté na evropské či vnitrostátní úrovni nebo na základě rezoluce Rady bezpečnosti OSN. V případě, že se na účastníka zadávacího řízení vztahuje mezinárodní sankce zakazu zadání veřejné zakázky, je zadavatel oprávněn ho ze zadávacího řízení vyloučit. K vyloučení může zadavatel přistoupit kdykoli v průběhu zadávacího řízení. Pokud se mezinárodní sankce vztahují na vybraného dodavatele, je zadavatel povinen přistoupit k jeho vyloučení vždy. Pokud by zadavatel zjistil, že poddodavatelem účastníka zadávacího řízení je osoba, na kterou se vztahují mezinárodní sankce, může zadavatel vyzvat účastníka zadávacího řízení k nahrazení takového poddodavatele. U vybraného dodavatele je tato výzva povinná. Účastník zadávacího řízení pak bude v přiměřené, zadavatelem stanovené lhůtě povinen poddodavatele nahradit. Pokud nedojde k nahrazení poddodavatele, nebude možné dodavateli zakázku zadat a bude se na něj vztahovat zákaz zadání veřejné zakázky.

Zadavateli se také umožňuje odstoupit od smlouvy na veřejnou zakázku nebo ji vypovědět, pokud po jejím uzavření zjistí, že se na dodavatele vztahují mezinárodní sankce spočívající v zakazu zadat mu veřejnou zakázku. Stanoví se pravomoc Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže (ÚOHS) vyžádat si stanovisko FAÚ o tom, zda se na určitou osobu vztahují mezinárodní sankce. Z přestupků dle ZZVZ bylo vyňato jednání, které je postihováno již podle zákona o provádění mezinárodních sankcí, tj. nevyločení vybraného dodavatele, na něhož se vztahují mezinárodní sankce v rozporu se zákazem zadat mu veřejnou zakázku.

Zákon o zvláštních důvodech pro zastavení exekuce

Dne 1. září 2022 nabyl účinnosti zákon č. 214/2022 Sb., o zvláštních důvodech pro zastavení exekuce a o změně souvisejících zákonů.

Zákon obnovuje možnost povinných v exekuci splnit podmínky tzv. milostivého léta. Jde přitom do jisté míry o reakci zákonodárce na aktuální situaci v důsledku současné energetické krize i zvyšující se inflace, neboť někteří povinní, kteří by jinak využili milostivé léto účinné od 28. října 2021, tak nemohli učinit, protože finanční prostředky, se kterými mohli disponovat, použili na úhradu zvýšených cen energií a dalších položek, u nichž došlo ke zdražení.

Obnovení možnosti uhradit stanovené částky v rámci tzv. milostivého léta má umožnit povinným, aby vyřešili své dluhy vůči státu a dalším veřejnoprávním oprávněným, což má přispět ke snížení počtu vedených exekucí. Sekundárně má potom dojít ke snížení zátěže na systém vymáhání exekucí a ke snížení tlaku na

Legal update

Říjen 2022

Weinhold Legal

na sociální systém. Předpokládá se, že snížením počtu exekucí dojde rovněž ke snížení počtu osob, které pobírají sociální dávky, a zabrání se přesunu těchto osob do šedé ekonomiky.

Změna nařízení vlády o podmínkách ochrany zdraví při práci

Dne 11. října 2022 byl zveřejněn zákon č. 303/2022 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 361/2007 Sb., kterým se stanoví podmínky ochrany zdraví při práci, ve znění pozdějších předpisů. S účinností od 12. října 2022 se snižuje minimální přípustná teplota pro některé druhy prací.

Minimální teplota pro třídu práce I tzv. sedavé práce (práce vsedě s minimální celotělovou fyzickou aktivitou, kancelářské administrativní práce, kontrolní práce v dozornách a velínech, psaní na stroji, práce s PC, laboratorní práce, sestavování nebo třídění drobných lehkých předmětů) je nyní 18 °C (dosud 20 °C). V případě sedavé práce vykonávané na klimatizovaném pracovišti je standardní nastavení vytápění 22 °C, zatímco povolené rozmezí je 18 až 23 °C.

Aktuality v judikatuře

Forma smlouvy o smlouvě budoucí kupní týkající se nemovitosti

(rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 27. května 2022, sp. zn. 33 Cdo 72/2021)

Odvolační soud posoudil, že účastníci nesjednali platně smlouvu o smlouvě budoucí kupní týkající se nemovitosti, neboť ji neuzavřeli písemně. Takový výklad Nejvyšší soud, odmítl a rozhodnutí odvolacího soudu, jakož i soudu prvostupňového, který zaujal obdobný přístup, zrušil.

V občanskoprávních poměrech nemohou být jejich účastníci pod sankcí (absolutní) neplatnosti nuceni jednat ve formě, kterou jim zákon neukládá. Důvod, pro který zákon předepisuje určitou formu, může spočívat zejména v tom, že s takovými jednáními jsou spojeny závažné právní následky (smlouvy o převodu nemovitostí), nebo v tom, že taková jednání podléhají veřejnoprávní evidenci. Významná je také otázka ochrany práv třetích osob (smlouvy, které jsou podkladem pro zápis do katastru nemovitostí, či smlouvy, které se zakládají do sbírky listin obchodního rejstříku). Může se jednat o jednání, u kterých je zájem na ochraně slabší smluvní strany (například spotřebitelské smlouvy, smlouva o nájmu bytu)

Předmětem smlouvy o smlouvě budoucí kupní není bezprostřední závazek ke konkrétnímu věcněprávnímu plnění (zřízení nebo převodu věcného práva k nemovitě věci či k jeho změně či zrušení), nýbrž jejím obsahem je „pouze“ závazek uzavřít v dohodnuté době realizační smlouvu, která bude podkladem k plnění, o něž účastníkům této přípravné smlouvy jde.

Podle nynější úpravy smlouvy o smlouvě budoucí soud již nenahrazuje pouze projev vůle povinného, nýbrž určuje obsah smlouvy pomocí obecných kritérií stanovených v § 1787 odst. 2 o. z. I proto nemusí být smlouva o smlouvě budoucí kupní týkající se nemovitostí uzavřena písemně, neboť přípravná smlouva nemusí obsahovat podstatné náležitosti budoucí kupní smlouvy, nýbrž její obsah má být určen „alespoň obecným způsobem“. Obsah má být tedy určen takovým způsobem, aby právní jednání představující smlouvu o smlouvě budoucí kupní nemovitosti vyhovovalo požadavkům na určitost právního jednání. Oprávněná strana ovšem musí prokázat obsah takového právního jednání, tj. smlouvy o smlouvě budoucí. Tím se otázka písemnosti zachycené vůle účastníků smlouvy o smlouvě budoucí přesouvá do oblasti procesního práva (dokazování) v občanském soudním řízení.

Převod směnky na řad a její předání nabyvateli

(usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 31. května 2022, sp. zn. 29 Cdo 1678/2020)

Nejvyšší soud posuzoval předpoklady převodu směnky na řad, zejména předání směnky nabyvateli.

V posuzované věci se jednalo o spor, zda došlo k platnému převodu směnky rubopisem v době, kdy je směnka uložena u soudu. Převodu sporné směnky v budově soudu přítomna byla přítomna kromě žalobkyně (převodce) také osoba oprávněná jednat za nabyvatelku. Podle Nejvyššího soudu nemůže závěr o předání směnky nabyvatelce zmařit jen to, že nedošlo k fyzickému předání směnky „z ruky do ruky“, navíc v situaci, kdy na jedné straně žalobkyně (převodce) umístí na spornou směnku rubopis a zřetelně projeví vůli již nadále nebyt jejím majitelem a na druhé straně nabyvatelka (osoba oprávněná za ni jednat) se dostaví k indosaci směnky společně se žalobkyní, přičemž jediným (navíc zřetelně projevovým) důvodem přítomnosti této osoby u prováděné indosace je to, aby se nabyvatelka stala novým vlastníkem předmětné směnky. Přímé fyzické (dle pojetí soudů nižších stupňů téměř „rituální“) předání směněčné listiny nabyvateli nejenže není (v situaci, kdy je směnka uložena u soudu) předpokladem pro to, aby nabyvatel mohl tuto listinu fakticky ovládat, ale nemá z hlediska účelu sledovaného v ustanovení § 1103 odst. 2 o. z. formulovaným požadavkem na předání (tradiční) převáděného cenného papíru ani žádný smysl.

Podle názoru Nejvyššího soudu se z jednoznačné díkce ustanovení § 1103 odst. 2 o. z. podává, že vlastnické právo k cennému papíru na řad se (stejně jako podle dřívější právní úpravy) převádí rubopisem a smlouvou k okamžiku jeho předání. Smlouva představuje právní důvod (titul) pro nabytí vlastnictví, rubopis a předání pak právní způsob (modus) nabytí vlastnického práva. Ani nový občanský zákoník přitom nevyžaduje, aby smlouva o převodu cenného papíru na řad byla uzavřena v písemné formě.

Úprava obsažená v ustanovení § 1103 odst. 2 o. z. je kogentní a nelze se od ní (s účinky vůči třetím osobám) odchýlit, nepřipouští-li tak zákon (srov. § 978 o. z.). Jelikož ustanovení § 1103 odst. 2 o. z. určuje, že vlastnické právo k cennému papíru na řad se převádí rubopisem a smlouvou k okamžiku jeho předání, přičemž žádnou výjimku – na rozdíl od předchozí úpravy obsažené v ustanovení § 17 odst. 1 zákona o cenných papírech – nepřipouští, není již po 1. lednu 2014 možné upravit otázku převodu cenného papíru odchýlně.

Směnku tedy lze převádět rubopisem i v době, kdy je uložena u soudu. Tradice věci nemusí být vždy uskutečněna pouze fyzickým předáním a převzetím věci; právní panství nad věcí může nabyvatel věci získat i jiným způsobem, který (v souladu s vůlí smluvních stran směřující k převodu věci) nabyvateli umožní věc fakticky ovládat a mít možnost projevit vůli nakládat s věcí jako s vlastní.

© 2022 Weinhold Legal
Všechna práva vyhrazena

Informace uvedené v tomto bulletinu současně nelze chápat jako vyčerpávající popis relevantní problematiky a veškerých možných konsekvencí, a nemělo by na ně být plně spoléháno v jakýchkoliv rozhodovacích procesech ani by neměly být považovány za náhrážku specifické právní rady, které by byla relevantní pro konkrétní okolnosti. Weinhold Legal, v.o.s. advokátní kancelář ani kterýkoliv právník uvedený jako autor těchto informací neodpovídají za jakoukoliv újmu, která by mohla vzniknout ze spoléhání se na zde uveřejněné informace. Dále si dovoluujeme poznamenat, že na některé záležitosti v tomto bulletinu uváděné mohou existovat různé právní názory z důvodu nejednoznačnosti příslušných ustanovení, a v budoucnu může převážít jiný než námi uváděný výklad.

Své připomínky laskavě zasílejte na e-mailovou adresu: Barbora.Pacakova@weinholdlegal.com, anebo kontaktujte osobu, s níž jste obvykle ve spojení. Odhlášení publikací na office@weinholdlegal.com.